

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: _____

Cím: *Bécs Budapest ellen*

Forrás: _____

Pesti Napló

1916
(Hely)

1916 IX/5
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hely

Idő

Személy

Helyszám

341.224.075

"1916"

Bécs Budapest ellen

#

Szokatlan gyorsasággal fejeződött be a budapesti Dunakonferencia; nemzetközi összejöveteleken egészen szokatlan körülmény okozta váratlan befejeztét. Ilyen nemzetközi értekezletek általában kétfélék. Vagy kizárólag szakemberek tárgyalnak rajtuk szakkérdéseket, melyek tisztán tudományosnak mondható részleteikkel a nagyközönséget alig érdeklik; vagy bizonyos kialakult és általánosán vallott vezetelveket demonstrálnak, ünnepélyesen, a nagy nyilvánosság előtt. A budapesti Dunakonferencia ilyen demonstratív összejövetelnek készült. A technikája az ilyen kongresszusoknak az, hogy a fontos határozatok már eleve ismeretesekek a résztvevők előtt s a beszédek és felszólalások arra valók, hogy a már előzetesen megtörtént megállapodásokat megvilágítsák. Nagyon természetes, hogy nyilvános nagy értekezleteken, különösen nemzetközi értekezleteken azok jönnek össze, akik a napirenden levő kérdésben *egyetértének*, sőt ez egyetértés mellett tüntetni akarnak. Hiszen ha nézeteltérés van közöttük, akkor nem diszkongresszust kell tartaniok, hanem nehéz és hosszadalmas *előzetes tanácskozásokat*; akár tudományos jellegű, akár politikai természetű a nézeteltérés.

A budapesti Dunakonferencia témáit és javaslatait is jól ismerte előzetesen minden résztvevője s fel kellett tenni, hogy helyesli ezeket; különben el sem jött volna az értekezletre. *Bécs városa is* tudta, hogy miről van szó; s mutatkozott ezuttal is annyira bécsinek, hogyományaihoz hünek, hogy *éppen azért* jött

el, mert tudta s mert nem akarta, hogy a javaslatból határozat legyen. A napirend egyik pontja úgy szólt, hogy a dunahajózási kérdések állandó napirenden tartása céljából mintegy *Dunaközpontot*, bizottságot kell létesíteni a parti államok megbíztaiból, *Budapest* székhelyvel. E javaslat ellen nem volt semmi kifogásuk a bajoroknak, tehát a birodalmi németeknek, sőt éppen ők képviselték a napirendnek ezt a pontját s a mai napig nem tett rá észrevételt Bécs városa sem. A konferencia megkezdése előtt azonban *Weisskirchner* bécsi polgármester, azaz nemcsak a polgármester, hanem Ausztria összes képviselői kijelentették, hogy *nem járulnak hozzá* ehhez a szövegezéshez s ha a vezetőség fentartja javaslatát, *nem is vesznek részt* a konferencián.

Nekünk az a véleményünk, hogy az ilyen zsarolással szemben *elutasító álláspontra* kellett volna helyezkedni, hiszen ami történt, az épp oly rossz s épp oly tárgyalanná teszi a tanácskozást, mintha a bécsiek valóban távoztak volna, demonstrálván ország-világ előtt, hogy egyetértenek a magyarokkal: amíg az *ő akarataik* érvényesül. Budapest és a magyarság képviselői azonban konciliánsak voltak, megváltoztatták a javaslatot, mely beszél most már egy Dunabizottságról, de *nem beszél arról, hogy ennek székhelye Budapest lesz. Budapest egyszerűen kimaradt a javaslatból.* Kimaradt azért, mert *a bécsiek nem türik*, hogy a magyar fővárosnak a dunaforgalomban vezető szerepe legyen. Helyesebben szólva nem türik e vezető szerep kidomborítását. Mert hiszen tulajdonképpen erről volt szó. A bécsi urak igen befolyásos és nagytekintélyű urak, de azon aligha tudnak változtatni, hogy az

összes középeurópai államok közül Magyarország hajózható Dunája a leghosszabb, hogy ez a folyam végigfolyik az egész országon, hogy ugyszólván az egész ország egy nagy Dunamedence s hogy a főváros is közvetlenül a hatalmas folyam két partján terül el s nem, mint Bécs, csatornával érintkezik vele.

Magyarország és Budapest szerepe a dunaforgalomban természetes feltételeken alapul s míg ezek a feltételek meg nem változnak, szerepünk sem változik. Ha már most az érdekelt államok egy közös Dunabizottságot akarnak alakítani, ennek székhelyéül, elfogulatlanul, *csak Budapestet* jelölhetik meg. A dunai forgalomnak, ha centrumra van szüksége, Budapestre, mint centrumra sokkal inkább szüksége van, mint Budapestnek e megtiszteltetésre. Az érdekelt, de elfogulatlanul érdekelt bajoroknak szintén ez a nézetük. A bécsi képviselők azonban megszokták üsdők óta, hogy gazdaságilag és politikailag fontos kérdéseket *nem a természetes helyzet* dönt el, hanem a hatalmi alakulás. Megszokták azt is, hogy Bécs hatalmasabb, mint Budapest, tehát akárhogyan alkotta meg a természet a Dunát s a történelem a Duna völgyében Magyarországot és Budapestet: Budapest *nem lehet* kifejezetten dunai centrum. Egyelőre még nem mondják, hogy *ezt a szerepet Bécsnek* vindikálják, de kétségtelen, hogy *ez a szándékuk*; hiszen néhány hét múlva Bécsben akarnak Dunakonferenciát tartani s a mostani kongresszuson azért nem türték döntést a központ dolgában, mert remélik, hogy a bécsi értekezleten a saját, akkorra már nyíltan kifejezendő álláspontjuk fog érvényesülni.

Ez a reményük annál inkább teljesebhet, mert feltesszük, hogy ezen a bécsi konferencián *Budapest nem vesz részt* s egyáltalában

nem hiteti el többé magával, hogy Béccsel vitás kérdésekben a megértés, méltányosság s a természetes helyzet alapján megegyezést létesíthet.

Tulságosan őszinték voltak ma a bécsiek — a viláért sem mondjuk, hogy lapintatlanok — semhogy a jövőben ilyen naiv reménnyel kecsegtethetnénk magunkat. Őszinteségükkel szemben Budapest képviselői beleegyeztek a kérdés megkerülésébe, a döntés elhagyásába, csak azért, hogy a viláért el ne utazzanak rögtön a bécsiek. A kongresszust azonban rendkívüli sietséggel, programm ellenére, még az első napon be kellett fejezni, *a látszatot tehát így sem sikerült megővni* s ha már megtörtént az az egészen szokatlan dolog, hogy előkészített, megegyezés alapján előkészített ünnepélyes, nyilvános kongresszuson a résztvevők egyik csoportja hatalmi kivánságokkal állott elő, akkor jobb lett volna az eredeti elhatározáshoz ragaszkodva *futni hagyni őket*, mint sietve, csonkán s alapjában épp oly befejezetlenül megszakítani a tanácskozást.

Bécs város magatartása nekünk, kik vele szemben mindig szkeptikusak voltunk, nem sok csalódást jelent. Persze lehettek, akik azt gondolták, hogy közös nagy küzdelmünk tanulságai az osztrákokra is felvilágosítóan hatottak. Téves feltevés volt. Bécs ma is a legridegebb hatalmi állásponton van velünk szemben. Közös banketeket lehet rendezni a bécsiekkel; de gazdasági megegyezést, belátás és természetes jog alapján, önként — nem lehet várni tőlük.